

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเจริญอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถทัดเทียมและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ต้องสร้างคนให้มีความคิดวิเคราะห์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาเป็นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความคิด รวมทั้งความประพฤติ เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลไปจนตลอดชีวิต ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้พระราชทานแก่คณะครู และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล ณ ศาลาดุสิตาลัย เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 (คำพอสอน, 2542 : 83) ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด สอดคล้องกับภิญโญ สาร (2526 : 19) กล่าวว่า การศึกษา คือ กระบวนการพัฒนาบุคคลทั้งในด้านจิตใจนิสัยและคุณสมบัติอย่างอื่น กระบวนการศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือที่คนรุ่นหนึ่งให้แก่คนอีกรุ่นหนึ่ง เครื่องมือนี้ถ้าไม่นำไปใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์อันใด นอกจากนี้การศึกษายังเป็นเครื่องมืออันสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพลเมือง เพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐตามที่รัฐต้องการทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง และยังเป็นการถ่ายทอดลักษณะและความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างที่มีความจำเป็นสำหรับสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อความอยู่รอดของสังคมและพัฒนาระบบโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของสังคมนั้น (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2525 : 18)

ประเทศไทยได้ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาตลอดเวลา ได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 8 (2540-2544) เพื่อ

พัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการ
ศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 15) การศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะทำให้การพัฒนาคนเป็น
ผู้ที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข เป็นผู้ที่มีไหวพริบ สามารถ
ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกไร้พรมแดนที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จำเป็นต้อง
อาศัยการมองกว้างและยาวไกล รู้จักคิดอย่างเป็นระบบซึ่งต้องอาศัยเวลาในการเตรียมคนให้มี
คุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 81 – 82) และในพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า การ
จัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 5)

จากความสำคัญดังกล่าว สถานศึกษาแต่ละแห่งได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการ
ปฏิรูปการศึกษา เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่ง
มีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่
กฎหมายกำหนด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 45 : 23-24)
เช่นเดียวกับการศึกษาของรัฐ เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของ
ชาติ ดังที่รุ่ง แก้วแดง (2532 : 4) ได้กล่าวว่า การศึกษาเอกชนนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งใน
การจัดการศึกษาของประเทศ สามารถแบ่งเบาภาระในด้านการจัดการศึกษาของรัฐได้เป็นจำนวน
มาก ทั้งด้านจำนวนและงบประมาณ โดยเอกชนมาลงทุนและผลกำไรที่ได้นอกจากจะได้ผลตอบแทน
ที่เหมาะสม ยังได้ตอบแทนสังคมในการช่วยพัฒนาคน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง
ชาติพุทธศักราช 2542 ได้ระบุไว้ในมาตรา 43 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความ
เป็นอิสระ โดยการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้อง
ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของ
รัฐ นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนยังเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่สร้างโอกาสในการศึกษาของทุกคนที่
ไม่เรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของตน (จรววยพร ธรณินทร์, 2543 : 236)
แต่ผู้เรียนต้องลงทุนจ่ายค่าเล่าเรียนที่สูงกว่าค่าใช้จ่ายของโรงเรียนรัฐมาก ประกอบกับช่วงวิกฤติ
เศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก ส่งผลถึงสภาพเศรษฐกิจของไทยอย่างมาก คนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะ
ศึกษาในสถานศึกษาของรัฐมากกว่า ทำให้จำนวนปริมาณของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนลดลง
เรื่อยมา ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนบางแห่งต้องล้มเลิกกิจการ ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนเอกชน
สามารถดำรงอยู่ได้ จึงจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ด้วยการพัฒนาโรงเรียนให้มีจุดเด่นทั้งด้านการ
บริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพสูงกว่าโรงเรียนในการกำกับ

การดูแลของรัฐ หรือมีคุณภาพทัดเทียมโรงเรียนของรัฐ และมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงตาม มาตรฐานงานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา มีศักยภาพในการบริหารจัดการโดยองค์กรร่วมสู่ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, กรมวิชาการ 2543 : 1) โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลกที่กำลังเป็นอยู่ การนิเทศการศึกษาจึงมีความ จำเป็น และเพื่อให้การทำงานของครูและโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษา ควรจะมีลักษณะเป็นการนิเทศช่วยเหลือ (Coaching) และควรต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะจะ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของครู และโรงเรียนที่ยั่งยืน โดยศึกษานิเทศก์ คณาจารย์จากสถาบันผลิตครูทุกแห่งและบุคลากรทาง การศึกษา จำเป็นต้องร่วมมือกันในการทำหน้าที่นิเทศช่วยเหลือครูและโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด (กรมวิชาการ, 2543 : 1) สอดคล้องกับชาญชัย อาจิณสมอาจารย์ (2525 : 5) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาว่า ในปัจจุบันการนิเทศศึกษามีความ จำเป็นต่อกระบวนการเรียนการสอนมาก เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก จำเป็นต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่างๆ กัน จำเป็น ต่อความเจริญของงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็จะต้อง ปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณืจริง ช่วยเหลือครูในการเตรียมการ สอน และทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ นอกจากนีวจิตร วรุตบางกูรและคณะ (2524 : 10) ได้กล่าวว่า การที่สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุก ขณะการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การนิเทศการ ศึกษาจะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความรู้ในสาขาวิชา ต่างๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง และแนวคิดเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การ นิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ การแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จึงจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญ การโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง และการศึกษาของประเทศไทยไม่อาจ รักษามาตรฐานไว้ได้จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ด้วยเหตุความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่นิเทศจึงควรจะต้องจัดการดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือช่วยเหลือตนเองในการ สอนได้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

แต่จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศของศึกษานิเทศก์ ได้มีงานวิจัยหลายฉบับ กล่าวถึงการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา คือ จำนวนศึกษานิเทศก์กับจำนวนครูในโรงเรียนไม่ได้สัดส่วนกัน ดังเช่นงานวิจัยของ ศุภลักษณ์ คูหาทอง (2525 : 147) เรื่องการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สังกัดกรมสามัญศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ ในเขตการศึกษา 9 พบว่าจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนครูซึ่งมีปริมาณสูงมากขึ้นทุกปี นอกจากนี้สภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการยาก ที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่แท้จริงได้ การแก้ปัญหา การให้ความช่วยเหลือและการสนองตอบตามความต้องการของสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนเป็นไปได้ยาก และกลิคแมน (Glickman, 1985 : 6) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามากที่สุด นั่นคือ ครู แต่ครูควรต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ผู้นำทางวิชาการ นักพัฒนาหลักสูตร และเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน ประกอบกับครูและบุคลากรในยุคปัจจุบันส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการและวิธีการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน ที่จะทำให้นิเทศการศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด จะต้องอาศัยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรภายในโรงเรียนนำทรัพยากรบุคคลเหล่านี้มาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาครู และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สอดคล้องกับลิปปอนท์ เกตุทัต (2518 : 132) ที่กล่าวว่า ทางหนึ่งที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรใหม่บรรลุเป้าหมายได้ โดยการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อที่จะแก้ปัญหาในด้านการศึกษาและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้ตรงเป้าหมายที่สุด โดยการที่โรงเรียนจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของตนเอง และอาคม จันทสุนทร (2525 : 10) ได้กล่าวถึงการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 4 ประการ คือ

1. เป็นการช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีไม่เพียงพอที่จะนิเทศการศึกษาได้ทั่วถึง
2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียนย่อมเป็นผู้รู้ปัญหาได้ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ
3. ผู้นิเทศภายในโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศทำได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคย
4. ผู้นิเทศภายในโรงเรียนสามารถจะติดตามการปฏิบัติงานหรือผลงานนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง

แม้การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะเป็นวิธีที่ช่วยเหลือ ช่วยปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนและอื่นๆ ให้กับครู แต่พบว่าในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน กล่าวคือครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาอย่างแท้จริง ตลอดจนไม่ศรัทธาในตัวผู้นิเทศภายใน ดังงานวิจัยของ เสาวภา เขาวนรัชลากร (2525 : จ , 274 -277) เรื่อง วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลางสังกัด กรมสามัญศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนกลาง พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน งานวิจัยของ สมพร สุขเกษม (2526 : ข) เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 5 งานวิจัยของ โชคดี ศักดิ์สวัสดิ์ (2530 : 162 - 163) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศ การศึกษาของคณะผู้ดำเนินงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน กับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของหัวหน้าหมวดวิชาน้อย กว่าความเข้าใจของผู้บริหาร งานวิจัยของ นีรทัศน์ รัชดากร (2538 : ง) เรื่อง การศึกษาการ ปฏิบัติงานนิเทศของครูผู้นิเทศสังกัดกรมสามัญศึกษา ในด้านปัญหาและอุปสรรค และงานวิจัย ของ ก้องเกียรติ บุคดาเจริญ (2538 : 120-123) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน เอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พบว่าปัญหาส่วนใหญ่คือเรื่องเวลาและ งบประมาณ ครูในโรงเรียนมีภารกิจมาก ทำให้ปฏิบัติงานนิเทศได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ยังพบ ว่า ทัศนคติของผู้นำหรือของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนไม่ ประสบความสำเร็จ ดังงานวิจัยของ ประสงค์ สังขะไชย (2527 : 139) เรื่อง ความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับงานการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนและ งานวิจัยของ นวัตกรรม นาคะเวช (2528 : 158) เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกิจกรรม การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 4 งาน วิจัยของ สุศิลป์ วัฒนกิจเจริญ (2535 : ง) เรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการนิเทศการ ศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาแห่งมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย และ งานวิจัยของ สุรวิษ แก้วอำไพ (2544 : 95 - 99) เรื่อง ภาวะผู้นำทางการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่าผู้บริหารที่มีความรู้และให้ ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จะทำให้โรงเรียนนั้นสามารถบริหารจัดการ การศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูง

จากสภาพปัญหา แนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว พอประมวลได้ว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีความจำเป็นและความสำคัญ เป็นการช่วยปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งจะต้องมีลักษณะและขอบข่ายงานที่ชัดเจน บุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของผู้นิเทศภายในโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 24 โรงเรียน ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน และมีการดำเนินงานนิเทศมาเป็นระยะเวลาพอสมควร ว่าการปฏิบัติงานนิเทศนั้นได้ปฏิบัติจริงอย่างไร และในการปฏิบัตินั้นมีปัญหาอย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานนิเทศต่อไป นอกจากนี้ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับกองการศึกษาแห่งมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทยได้นำไปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงและแก้ปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศของผู้นิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดของกลิคแมน (Glickman, 1990 : 279) เกี่ยวกับงานการนิเทศการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่

1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistant to Teachers) ได้แก่ การตรวจแผนการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสังเกตการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2 การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development) ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

3 การพัฒนาหลักสูตร(Curriculum Development) ได้แก่ บทบาทของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

4 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) ได้แก่ การทำงานเป็นทีม โดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม วิธีการทำงานและบทบาทของสมาชิก

5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) ได้แก่ การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และแบบฝึกต่างๆ ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของผู้นิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้นิเทศภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้นิเทศตามกรอบแนวคิดของ กลิคแมน (Glickman, 1990 : 279) เกี่ยวกับงานการนิเทศการศึกษา 5 ด้าน ได้แก่

1 การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistant to Teachers) ได้แก่ การตรวจแผนการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสังเกตการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2 การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development) ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

3 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ได้แก่ บทบาทของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร

4 การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development) ได้แก่ การทำงานเป็นทีม โดยยึดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม วิธีการทำงานและบทบาทของสมาชิก

5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) ได้แก่ การวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และแบบฝึกต่างๆ ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการวิจัย

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ต่างๆ หรือบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่ได้รับการคัดเลือกและ/หรือ ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจำนวน 24 โรงเรียน จำนวน 304 คน จำแนกตามขนาดกลุ่มโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน	4	โรงเรียน	จำนวนผู้นิเทศ	41 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน	6	โรงเรียน	จำนวนผู้นิเทศ	54 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน	14	โรงเรียน	จำนวนผู้นิเทศ	209 คน
รวมเป็นประชากรผู้นิเทศที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด					304 คน

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานของคณะผู้
นิเทศหรือบุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะครูภายในโรงเรียน และได้รับการแต่งตั้งจากผู้
บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิต่างแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนา
ครู อาจารย์ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การ
มีประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยงาน 5 ด้าน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม
และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ผู้นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ต่างๆ หรือ
บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสังกัดมูลนิธิต่างแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ที่ได้รับการคัดเลือกและ/
หรือได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียน ให้เป็นผู้ดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
จำนวน 24 โรงเรียน จำนวน 304 คน

การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง หมายถึง การบริการครูในเรื่องการสังเกตการ
สอน การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูโดยตรงในการปรับปรุงการสอน การช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการ
เรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนแนะนำผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญให้แก่ครู

การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ หมายถึง การให้ครูมีโอกาสดูหาความรู้
เพื่อพัฒนาและปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูได้จัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง งานเกี่ยวกับการพิจารณาทบทวน และปรับปรุงเนื้อหา
สาระในบทเรียน การวางแผนการเรียนการสอน การจัดวัสดุอุปกรณ์ในชั้นเรียน

การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึง งานเกี่ยวกับการให้คณะครูได้มา
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและการฝึกให้
ครูรู้จักทำงานเป็นกลุ่ม โดยยึดวัตถุประสงค์ วิธีการทำงานและบทบาทของสมาชิก

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง งานเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน
ชั้นเรียนและในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยคณะผู้ทำงาน เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์ในการเรียน
การสอน และการมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของโรงเรียน

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชน สังกัดกองการศึกษา มูลนิธิต่างแห่งสภา
คริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 24 โรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งโรงเรียนออกเป็นขนาดต่างๆ 3 ขนาด โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2532 ดังนี้

1. โรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 499 คน
2. โรงเรียนเอกชนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 500 – 1,499 คน
3. โรงเรียนเอกชนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

